Rok XXI. Poznań, 1 maja 1922. Nr. 9.


# SOKÓŁ

— ORGAN DZIELNIC —
WIELKOPOLSKIEJ i POMORSKIEJ
ZWIĄZKU SOKOŁÓW POLSKICH


Abonament dla członków w cenie dotychczasowej. - Egzemplarz pojedyńczy 20 marek. - Do nabycia w gazeciarniach i wszystkich ekspozyturach „Towarzystwa Księgarń Kolejowych - - - - - - - Ruch.“ - - - - - - -



Na wybrzeżu, w Gdyni i w Pucku założono w zeszłym roku towarzystwa gimnastyczne sokole. Pierwsze to gniazda — nad morzem!

Powinny one być wyjątkową przez Sokolstwo otoczone opieką; winny mieć, jeżeli nie własne gmachy to co najmniej własne boiska, a nie są zamożne.

Niech więc dla tych nadmorskich strażnic datek złoży — każdy Sokół, aby u nich jaknajprędzej już to sokolnie pod dachem stanęły, już to boiska gromadziły u siebie na zielonej murawie z widokiem na morze, młodzież wybrzeżną do ćwiczeń i gier. Gniazda to przecież w Ojczyźnie — jedyne!

Poznań, 20. kwietnia 1922 r.

**Bernard Chrzanowski**, prezes Związku.

Składki na cel powyższy nadsyłać na ręce skarbnika Dzielnicy dha Wacława Okoniewskiego, Poznań, Słowackiego 23.

## Kurs związkowy.

Wskutek uchwały Zarządu Związku z 4. i 5. lutego i Związkowego Wydziału Wychowania Cielesnego z 11. i 12. marca r. b. Przewodnictwo Związku urządza w roku bieżącym w lipcu i sierpniu Kurs Związkowy, mający trwać 30 dni roboczych.

Czas dokładnie oznaczony i miejsce, w którem kurs będzie przeprowadzony ogłosi się później.

Warunki są następujące:

a) Kandydaci poleceni przez Zarząd swego gniazda mają przedstawić poświadczenie tegoż Zarządu, że 1) nie przekroczyli 35 roku życia, 2) brali udział przez rok ubiegły cały w ćwiczeniach lub mieli za sobą jakiś kurs, 3) że się w gnieździe poddali z dobrym skutkiem egzaminowi ze sprawności cielesnej, to znaczy, że zrobili na drążku doskocznym prawidłowo wymyk, osiągnęli w skoku w wyż 80 cm., a w skoku w dal 350 cm.

b) Kandydaci mają złożyć Kierownictwu Kursu oświadczenie, iż przynajmniej przez pięć lat z rzędu będą służyli Sokolstwu (nie koniecznie w jednem gnieździe).

c) Po kursie wyda się uczestnikom świadectwo z odbycia kursu.

Koszt kursu będzie podany Przewodnictwom Dzielnic, które w czas uwiadomią okręgi.

**Konieczne jest, aby każdy okręg wysłał jednego kandydata, o ile możności z siedziby okręgu.**

Zarządy Okręgów zgłoszą kandydatów do Przewodnictwa Dzielnic, a te do Przewodnictwa Związku **do 1 czerwca r. b.** Zwraca się uwagę, że niedotrzymanie tego terminu narazi Przewodnictwo Związku na wiele kłopotu i może uniemożliwić kurs.

**Przewodnictwo Związku.**

## Sokół a społeczeństwo.

Porównując ostatnie sprawozdanie roczne Dzielnicy Wielkopolskiej naszego Związku sokolego ze sprawozdaniem za rok 1920, stwierdzić musimy z zadowoleniem, że w rozwoju naszym idziemy stanowczo naprzód. 86 gniazd nowych, 5 tysięcy nowych członków — to liczby niemal jeszcze raz tak wysokie, niż odnośne liczby w sprawozdaniu poprzedniem. Równocześnie podwoiła się liczba młodzieży sokolej, tej młodzieży, którą wychowujemy sobie na najlepszych naszych druhów w przyszłości, ożywiło się zainteresowanie dla spraw sokolich wśród członków, czego dowodem wzrost liczby abonentów organu, (choć tu trudno określić, ile z tego wzrostu przypisać na dobro Dzielnicy Pomorskiej), pomnożyła się znacznie liczba zebrań zarządu i plenarnych. Słowem, do niezadowolenia powodu nie mamy.

Liczby sprawozdania rocznego są zarazem dowodem, że Sokolstwo znajduje coraz więcej zrozumienia dla celów swych wśród społeczeństwa. Jeżeli jednak przypatrzymy się bliżej, z jakich kół rekrutuje się dopływ nowych sił w Sokole, będziemy musieli stwierdzić wielką jednostronność jego rozwoju. Pocieszającem jest, że pod nasze sztandary sokole garnie się młody rzemieślnik i robotnik, że nasza idea znajduje coraz to więcej zwolenników na wsi (na pierwszem miejscu stawić należy pod tym względem Okręg ostrowski, choć konkurować z nim stara się i Okręg leszczyński). Mniej zrozumienia dla zadań sokolich znajdujemy już wśród młodzieży kupieckiej, bankowej i urzędniczej, a ze strony t. zw. inteligencji zawodowej brak nam w realnej pracy naszej poparcia niemal zupełnie. Pod realną pracą naszą rozumiemy pracę nad wychowaniem fizycznem. Kogo znajdujemy przy niej? Poza kilku chlubnymi wyjątkami, które na ćwiczniach sokolich zajmują kierownicze stanowiska, reszta naszych „wychowawczów fizycznych“ — to starzy „praktycy“, którzy umiłowawszy ideę sokolą poświęcają dla niej każdą chwilę swego wolnego czasu. Jakże inaczej

wyglądałoby w naszych salach gimnastycznych, gdyby kierownictwo ćwiczeń spoczywało w rękach prawdziwego nauczyciela gimnastyki, który ukończył Studjum wychowania fizycznego, lub też lekarza, obznajmionego z gimnastyką praktycznie! Należyte zrozumienie dla celów naszych rozszerzyłoby się znacznie szybciej i lepiej, gdybyśmy takich prelegentów mieli na naszych zebraniach plenarnych. Tymczasem brak nam ich nawet w Poznaniu, siedzibie Uniwersytetu z Wydziałem lekarskim i ze Studjum wychowania fizycznego!

Do starszego pokolenia inteligencji, zmuszonego resztki swych sił marnować w walce mozolnej o byt, trudno tu odnosić się z apelem o pomoc. Tem goręcej zato musimy apelować do tej młodzieży, która za lat dwa, trzy wejdzie w czynne życie obywatelskie i zajmie poważane ogólnie stanowiska, do młodzieży naszej akademickiej, by zainteresowała się Sokołem, by w czasie studjów w Uoznaniu, a w czasie wakacyj w miejscu swego zamieszkania Sokołowi poświęcała choć trochę wolnego czasu, choć trochę tego gorącego swego serca i zapału, którym polska młodzież akademicka się odznacza. Jej przykład, gdy wejdzie w szeregi ćwiczących druhów robotników i rzemieślników, znajdzie nietylko ogólne uznanie, o które naszej ideowo pracującej młodzieży w pierwszym rzędzie nie chodzi, lecz przedewszystkiem odda istotne korzyści sprawie polskiej. W tych szeregach rozbudzi się zabijany rozmyślnie instynkt solidarności, hasła klasowych różnic, waśni partyjnych na ćwiczni stracą swą szkodliwość, gdy ramię przy ramieniu staną tam tylko „druhowie“, a nie robotnicy, włościanie, rzemieślnicy, kupcy, inteligenci, — względnie enperowcy, endecy, chadecy, czy przedstawiciele jakichkolwiek innych partyj. Pocieszającem jest, że znaleźliśmy już garsktę takiej młodzieży akademickiej, która gotową jest z nami współpracować, i warto podnieść, że w tej garstce znajduje się przeważna część młodzieży z Pomorza. Dzielnica Pomorska, której tak bardzo potrzeba inteligencji zawodowej w pracy narodowej, będzie z niej niewątpliwie w przyszłości miała dzielnych kierowników sprawy sokolej. Żal nam jednak, że tejże młodzieży uniwersyteckiej jest, jak dotąd, tylko garstka. Początek jest wszakże zrobiony. Mamy nadzieję, że dla sprawy naszej okażą zainteresowanie także dalsze koła studenckie — z pożytkiem dla siebie i dla sprawy narodowej. A gdy w szeregach naszych znajdzie się choć kilkudziesięciu tych, co za lat kilka zajmą po naszych miastach i miasteczkach ważne posterunki społeczne, wówczas o zdrowy rozwój Sokolstwa będziemy mogli być spokojni. Zdobycie dla siebie młodzieży, to najważniejsze tedy zadanie nasze, by w przyszłości idea sokola państwu i społeczeństwu przynosiła jak największe korzyści.

Na dziś najważniejszem naszem zadaniem jest okazanie naszej żywotności. Najlepszą do tego okazją będzie pomorsko-poznański Zlot dzielnicowy w Poznaniu w dniach 13, 14 i 15 sierpnia. Stąd obowiązek dla wszystkich zarządów gniazdowych, by wytężyły całą swą energję w kierunku jak najliczniejszego obesłania go przez drużyny wyćwiczone jak najlepiej. Ze sprawą Zlotu łączy się ściśle sprawa własnego boiska dzielnicowego w Poznaniu. I ono przyczyni się bez wątpienia do ożywienia naszej pracy, do podniesienia sprawności naszej w lekkiej atletyce, w grach sportowych, — i ono stanie się magnesem, przyciągającym licznych nowych członków do naszych szeregów.

Własne boisko! Urządzenie go należyte połączone będzie z kosztami, dochodzącymi do sum wprost zawrotnych. Mamy jednak przekonanie, że znajdziemy tu należyte zrozumienie wśród społeczeństwa, że nie poskąpi nam ono swego poparcia przy dokonaniu dzieła, od którego w znacznej mierze zależeć będzie zdrowy rozwój Sokolstwa i jego starych, lecz zawsze żywotnych haseł — o zdrowym duchu w zdrowem ciele.

## Sprawozdanie Naczelnika Dzielnicy Pomorskiej.

Pracę moją zeszłoroczną rozpocząłem w kwietniu 1921 r. po uzyskaniu mego przeniesienia do Torunia co nastąpiło za staraniem ówczesnego sekretarza dzielnicowego. Podjęta z trudem działalność po wojnie światowej w roku 1919 musiała ulec ponownie przerwie z powodu najazdu bolszewickiego. Ponieważ cały Sokół prawie — w wypełnianiu swego najprzedniejszego obowiązku — walczył w szeregach wojskowych w obronie zagrożonej ojczyzny, przeto z natury rzeczy musiał nastąpić w całej Dzielnicy naszej zanik pracy technicznej, który dopiero powoli ustawał w miarę powrotu druhów naszych do swych gniazd.

Powołać nasze gniazda na nowo do czynności i wskrzesić zamarłe życie w nich, oraz wychować świeże zastępy na godnych obywateli — silnych ciałem i duchem, oto pierwsza myśl, która nam przyświecała po ukończeniu wojny z Bolszewikami.

Zabiegi nasze w tym kierunku zostały też uwieńczone pomyślnym rezultatem. Rok ubiegły bowiem cechowało znaczne ożywienie wśród okręgów i gniazd. Wszystkie okręgi są dobrze zorganizowane i urządziły swoje zloty, które się cieszyły życzliwością i wszechstronnem poparciem naszych władz wojskowych, cywilnych i nie mniej duchowieństwa, co z uznaniem podnieść należy. Powstał szereg nowych gniazd a dalsze gniazda są w zawiązaniu.

Poniżej podaję pierwszą statystykę naszej Dzielnicy, która jest najwymowniejszym obrazem stanu naszych okręgów i gniazd. Ma ona też być bodźcem do pracy nad wypełnieniem szeregu luk, które się tam wyłaniają. Teraz, gdy wchodzimy w erę życia normalnego i stosunków uregulowanych, nie zamąconych zmaganiami wojennemi, podobne statystyki corocznie się ukażą, dając nam odźwierciedlenie wysiłków naszych okręgów i gniazd oraz pogląd na rozwój Dzielnicy naszej. Statystyka obecna ukazuje się z opóźnieniem, ponieważ gniazda niektóre materjału na czas nie nadesłały, co przypuszczam, się więcej nie powtórzy.

W dalszym ciągu mego sprawozdania przedstawiam działalność gniazd i okręgów. Z wyjątkiem kilku gniazd, które sprawnie pracują, większa część nie może się poszczycić wydajnością pracy. Konstatować atoli mogę fakt, że jesteśmy na najlepszej drodze rozwoju.

Zaprowadzamy ewidencję najlepszych wyników wszelkiego rodzaju gimnastyki i sportu, osiągniętych przez druhów naszej Dzielnicy celem pobudzenia naszych zawodników do naśladownictwa i polepszenia wyczynów. Poniżej widzimy najlepsze wyniki z lat 1920 i 1921.

Posiedzeń Dzielnicowego wydziału wychowania cielesnego odbyło się cztery i to w Toruniu. Głównym przedmiotem obrad były zloty okręgowe i związkowe, oraz program wyszkolenia sokolego, jakoteż sprawy stojące z powyżej wymienionemi w związku. Naczelnictwo Dzieln. wydaje stosownie do potrzeby komunikaty do naczelników okręgowych celem utrzymania słabego kontaktu. Lustracje gniazd odbywały się w wszystkich okręgach. — Naczelnicy okręgowi zostali zaopatrzeni w książki zastępowe. Każdy przodownik zastępu jakiegokolwiekbądź oddziału jest w posiadaniu takiej książeczki, którą sumiennie wypełniać powinien, gdyż służyć ona będzie do statystyki i zwróconą zostanie — jako własność Dzielnicy — do Naczelnictwa Dzielnicy.

## Okręg I.

| Liczba porządk. | Gniazda | Data założenia | Ogólna liczba członków | Liczba ćwicząc. | | | | | | | Posiada ważniejsze przyrządy, przybory itp. | | | | | | | | | | | | | | | | Korzysta | | Abonentów Sokoła | Uwagi |
|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|
| | | | | Oddz. męski | Oddz. żeński | Oddz. piłki n. | Oddz. ml. męsk. | Oddz. ml. żeńsk. | Oddz. grajków | Oddz. lekkoatl. | prężnik | poręcze | konia | kółka | kozioł | kulolaski | ciążki | maczugi | lance | tyczkę do skoku | oszczep | dysk | laski | żerdzie | bibliotecz. techn. | Sztandary | z sali gimnast. | z boiska | | |
| 1 | Gdańsk . . | ? | 278 | 25 | — | 22 | 48 | 28 | — | ? | 1 | 1 | 1 | 1 | 1 | — | 1 | 34 | — | — | 1 | 1 | — | — | 1 | 1 | 1 | — | 30 | Zał. przed r. 1914 |
| 2 | Jaroszewy . | 1919 | ? | 12 | — | 22 | 21 | — | — | — | 1 | 1 | 1 | 1 | 1 | — | — | — | — | — | — | — | — | — | — | 1 | 1 | 1 | 1 | |
| 3 | Kościerzyna | 1896 | 101 | 24 | 7 | — | 21 | 13 | — | — | 1 | 1 | 1 | 1 | 1 | 1 | — | — | — | — | 1 | 1 | 30 | — | — | 1 | 1 | 1 | ? | |
| 4 | Skarszewy . | ? | ? | 24 | — | 30 | 22 | — | — | — | — | — | — | — | — | — | — | — | — | — | — | — | — | — | — | — | — | — | — | Zał. po r. 1914 |
| 5 | Sopoty . . | 1912 | 48 | 12 | 14 | — | 16 | 17 | — | — | 1 | 1 | 1 | 1 | 1 | — | — | — | — | — | — | — | — | — | — | — | — | — | — | |
| 6 | Starogard | 1908 | 95 | 20 | 7 | 27 | 17 | 12 | — | — | 1 | 1 | 1 | 1 | 1 | — | — | 12 | — | 1 | 1 | 1 | — | — | — | 1 | 1 | 1 | ? | |
| 7 | Puck . . . | 1921 | 90 | 20 | 12 | 11 | — | — | — | — | — | — | — | — | — | — | — | — | — | — | — | — | — | — | — | — | — | — | — | |
| 8 | Tczew . . | ? | 157 | 40 | 15 | 15 | 20 | — | — | — | 1 | 1 | 1 | 1 | 1 | — | — | 80 | 18 | — | 8 | 2 | 80 | — | — | 1 | 1 | 1 | 140 | Zał. po r. 1914 |
| 9 | Wejherowo | ? | 70 | 30 | 8 | 11 | — | — | — | — | — | — | — | — | — | — | — | — | — | — | — | — | — | — | — | — | — | — | — | |
| 10 | St. Kiszewa | ? | 49 | 34 | 15 | — | — | — | — | — | — | — | — | — | — | — | — | — | — | — | — | — | — | — | — | — | — | — | — | nieczynne |
| 11 | Lipusz . . | ? | ? | ? | ? | — | — | — | — | — | — | — | — | — | — | — | — | — | — | — | — | — | — | — | — | — | — | — | — | |

## Okręg II.

| | | | | | | | | | | | | | | | | | | | | | | | | | | | | | | |
|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|
| 1 | Tuchola . . | 1913 | 100 | 30 | 15 | 15 | — | — | — | — | 1 | 2 | 1 | 1 | 1 | — | — | — | — | — | — | — | 4 | — | — | 1 | 1 | 1 | 1 | |
| 2 | Śliwice . . | 1918 | 40 | 15 | 10 | 10 | – | — | — | — | — | — | — | — | — | — | — | — | 6 | — | — | — | 12 | — | — | — | — | — | — | |
| 3 | Czersk . . | 1912 | 96 | 20 | 20 | — | — | — | — | — | 1 | 2 | 1 | — | 1 | 2 | — | — | — | — | — | — | — | — | — | — | — | — | — | |
| 4 | Osie . . . | 1912 | ? | ? | — | — | — | — | — | — | 1 | — | — | — | — | — | — | — | — | — | 1 | — | — | — | — | — | — | — | — | |
| 5 | Brusy . . . | 1919 | 55 | 17 | — | 12 | 10 | — | — | — | 1 | 1 | — | — | — | — | — | — | — | 1 | — | — | 25 | — | — | 1 | 1 | 1 | 1 | |
| 6 | Chojnice . | ? | 110 | 10 | 3 | — | — | — | — | — | 1 | 1 | 1 | — | 1 | 2 | 6 | — | — | — | — | — | — | — | — | — | — | — | — | Zał. po r. 1914 |
| 7 | Sępolno . . | 1921 | ? | 27 | — | — | — | — | — | — | 2 | 1 | 1 | 1 | — | — | 3 | 30 | — | 1 | 1 | 1 | 50 | — | — | 1 | 1 | 1 | — | |
| 8 | Zalesie . . | ? | 25 | 16 | — | — | — | — | — | — | — | 1 | — | — | — | — | — | — | — | — | — | — | 16 | — | — | — | — | — | — | Zał. po r. 1914 |
| 9 | Czyszkowy | 1919 | 30 | 10 | - | — | — | — | — | — | 1 | — | — | — | — | — | — | — | — | — | — | — | 30 | — | — | 1 | 1 | — | — | |
| 10 | Skórcz . . | 1921 | 51 | 20 | 20 | — | — | — | — | — | 1 | 2 | — | — | — | — | — | — | — | 1 | — | — | 25 | — | — | — | — | 1 | — | |

Uwaga: Gniazda Łęg, Borzyszkowo, Osiek nie nadesłały sprawozdania; założone po roku 1914.

## Okręg III.

| | | | | | | | | | | | | | | | | | | | | | | | | | | | | | | |
|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|
| 1 | Chełmno . | 1895 | 172 | 32 | 16 | — | 43 | 22 | — | 10 | 1 | 1 | 1 | 1 | 1 | 1 | ? | ? | ? | ? | ? | ? | ? | ? | ? | ? | ? | ? | ? | |
| 2 | Grudziądz . | 1896 | 236 | 33 | 19 | 11 | 110 | 52 | — | 10 | 2 | 2 | 2 | 1 | — | 2 | 24 | 12 | — | — | 2 | 1 | 40 | — | 1 | 2 | 1 | 1 | 80 | |
| 3 | Gniew . . . | 1919 | 70 | 19 | 10 | 18 | 50 | — | — | — | 2 | 2 | 2 | 1 | 1 | — | — | — | — | — | — | 2 | 72 | — | 1 | — | 1 | 1 | 2 | |
| 4 | Gruczno . . | 1913 | 69 | 18 | 10 | — | 22 | — | — | — | 1 | 1 | — | — | — | — | — | — | — | 1 | — | — | 30 | — | 1 | 1 | — | 1 | 20 | |
| 5 | Jabłonowo . | 1920 | 40 | 10 | — | — | 20 | — | — | — | 1 | — | — | — | — | — | — | — | — | — | — | — | — | — | 1 | — | — | — | 10 | |
| 6 | Jeżewo . . | 1921 | 60 | 30 | — | — | 15 | — | — | — | — | — | — | — | — | — | — | — | — | — | — | 1 | — | — | 1 | — | — | — | 18 | |
| 7 | Łasin . . . | 1920 | 26 | 19 | — | — | — | — | ? | — | 1 | 1 | 1 | 1 | 1 | — | — | — | — | — | — | — | — | — | 1 | — | — | — | — | |
| 8 | Lisewo . . | 1921 | 25 | 6 | — | — | 12 | — | — | — | — | — | — | — | — | — | — | — | — | — | — | — | — | — | — | — | — | — | — | |
| 9 | Mniszek . . | 1921 | 36 | 7 | 6 | — | 11 | 12 | — | — | 1 | 1 | — | — | — | — | — | — | — | 1 | — | — | 12 | — | 1 | — | — | — | — | |
| 10 | Świecie . . | 1896 | 120 | 7 | 10 | 14 | 37 | 36 | — | 7 | 1 | 1 | 1 | 1 | 1 | 1 | 1 | 54 | — | 1 | — | — | 42 | 24 | 1 | — | 1 | 1 | 80 | |

## Okręg IV.

| | | | | | | | | | | | | | | | | | | | | | | | | | | | | | | |
|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|
| 1 | Toruń . . . | 1894 | 230 | 40 | 25 | 35 | 60 | 30 | 12 | 20 | 2 | 1 | 1 | 1 | 1 | 4 | 30 | 30 | 4 | 1 | 1 | 1 | 10 | 2 | 1 | 3 | 1 | 1 | 47 | |
| 2 | Podgórz . . | 1919 | 76 | 10 | 8 | — | 32 | 38 | — | — | 1 | 1 | — | — | — | — | — | — | — | — | — | — | 12 | — | — | — | 1 | 1 | 45 | |
| 3 | Chełmża . . | 1895 | 135 | 30 | 25 | — | 17 | — | — | — | 1 | — | — | — | — | — | — | — | — | — | — | — | 30 | — | — | 1 | 1 | 1 | 30 | |
| 4 | Wąbrzeźno | 1895 | 100 | 20 | 14 | — | — | — | — | — | 1 | — | — | — | — | 1 | 2 | — | — | 1 | 1 | 1 | 24 | — | — | 1 | — | 1 | 20 | |
| 5 | Kr.Nowawieś | 1913 | 32 | 24 | — | — | — | — | — | — | — | 1 | — | — | — | — | — | — | — | — | — | — | 20 | — | — | — | — | 1 | 1 | |
| 6 | Golub . . . | ? | 65 | 18 | 14 | — | 18 | — | — | — | 2 | 2 | 1 | — | 2 | 1 | — | 18 | — | — | — | — | 50 | — | — | — | 1 | 1 | 30 | Zał. po r. 1914 |
| 7 | Działdowo . | ? | 113 | 12 | 15 | — | — | — | — | — | 1 | 1 | 1 | 1 | 1 | — | — | 120 | — | — | — | — | 40 | — | 1 | — | 1 | 1 | 5 | Zał. po r. 1914 |
| 8 | Lidzbark . | 1921 | 104 | 81 | — | — | 23 | — | — | — | 1 | 1 | 1 | 1 | 1 | 1 | — | 60 | — | 3 | — | 1 | 38 | 26 | 1 | — | 1 | 1 | 8 | |
| 9 | Nowemiasto | ? | 74 | 25 | — | — | 15 | — | — | — | — | — | — | — | — | — | — | — | — | — | — | — | — | — | — | — | 1 | 1 | 3 | Zał. po r. 1914 |
| 10 | Kowalewo . | 1921 | 77 | 52 | 25 | — | 18 | — | — | — | 1 | 1 | 1 | 1 | 1 | 1 | — | 2 | — | — | — | — | 20 | — | 1 | — | 1 | 1 | 20 | |
| 11 | Młyniec . . | 1921 | 34 | 18 | — | — | — | — | — | — | 1 | — | — | — | — | — | — | — | — | — | — | — | 12 | — | 1 | — | — | 1 | 75 | |
| 12 | Iłowo . . . | ? | 22 | 8 | — | — | — | — | — | — | — | — | — | — | — | — | — | — | — | — | — | — | — | — | — | — | 1 | 1 | 20 | Zał. po r. 1914 |
| 13 | Lubawa . . | 1896 | 217 | 15 | 12 | — | 16 | — | — | — | 1 | 2 | 2 | — | — | 3 | 30 | — | — | — | — | — | — | — | 1 | — | 1 | 1 | 62 | |

Uwaga: Gniazdo Brodnica nie nadesłało sprawozdania; istniało przed rokiem 1914.

## Okręg V.

| Liczba porządk. | Gniazda | Data założenia | Ogólna liczba członków | Liczba ćwicząc. Oddz. męski | Oddz. żeński | Oddz. piłki n. | Oddz. mł. męsk. | Oddz. mł. żeńsk. | Oddz. grajków | Oddz. lekkoatl. | Posiada ważniejsze przyrządy, przybory itp. prężnik | poręcze | konia | kółka | kozioł | kulolaski | ciążki | maczugi | lance | tyczkę do skoku | oszczep | dysk | laski | żerdzie | bibliotecz. techn. | Sztandary | Korzysta z sali gimnast. | z boiska | Abonentów Sokoła | Uwagi |
|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|
| 1 | Bydgoszcz I | 1886 | 348 | 70 | 34 | — | 55 | 60 | — | ? | 1 | 1 | 1 | 1 | 1 | 2 | — | 46 | 40 | 2 | 1 | 2 | 20 | — | 1 | 1 | 1 | 1 | 348 | |
| 2 | Jachcice . . | 1921 | 68 | 15 | 12 | — | 12 | — | — | — | — | 1 | 1 | — | — | — | — | — | — | 1 | — | — | 10 | | — | — | — | 1 | 25 | |
| 3 | Szwederowo | 1921 | 75 | 32 | 43 | — | 42 | — | — | — | — | — | — | — | — | — | — | — | — | — | — | — | — | — | — | — | 1 | — | — | |
| 4 | Bielawki . . | 1921 | 124 | 42 | 15 | — | 42 | 25 | — | — | — | — | — | — | — | — | — | — | — | — | — | — | — | — | — | — | — | — | — | |
| 5 | Koronowo . | 1894 | 85 | 26 | 16 | — | — | — | — | — | 1 | 1 | — | — | — | — | — | — | — | 1 | — | — | — | — | — | 1 | 1 | — | — | |
| 6 | Szubin . . | 1912 | 120 | 14 | 10 | — | — | — | — | — | 1 | 1 | — | — | — | 4 | — | — | — | — | — | — | — | — | — | 1 | — | — | — | |
| 7 | Nakło . . . | 1896 | 50 | 14 | 12 | — | 5 | — | — | — | 1 | 1 | 1 | — | — | — | — | — | — | — | — | — | — | — | — | 1 | 1 | 1 | 25 | |
| 8 | Mrocza . . | 1919 | 50 | 16 | 18 | — | — | — | — | — | — | — | — | — | — | — | — | — | — | — | — | — | — | — | — | — | — | — | — | |
| 9 | Wyrzysk . | 1919 | 58 | 29 | 8 | — | — | — | — | — | 1 | 1 | 1 | ? | 1 | — | — | 24 | — | — | — | — | — | — | — | — | — | 1 | — | |
| 10 | Solec . . . | 1919 | 85 | 27 | 8 | — | — | — | - | — | 1 | 1 | — | — | — | — | — | — | — | — | — | — | — | — | — | — | — | — | 1 | |
| 11 | Osiek . . . | 1921 | 34 | 21 | 7 | — | — | — | — | — | — | — | — | — | — | — | — | — | — | — | — | — | — | — | — | — | — | — | — | |
| 12 | Łobżenica . | 1921 | 60 | 15 | — | — | — | — | — | — | — | — | — | — | — | — | — | — | — | — | — | — | — | — | — | — | — | — | — | |
| 13 | Wysoka . . | ? | ? | ? | — | — | — | — | — | — | — | — | — | — | — | — | — | — | — | — | — | — | — | — | — | — | — | — | — | Zał. po r. 1914 |
| 14 | Łabiszyn . | ? | ? | ? | — | — | — | — | — | — | — | — | — | — | — | — | — | — | — | — | — | — | — | — | — | — | — | — | — | nieczynne |

### Najlepsze wyniki w lekkiejatletyce i na przyrządach Dzielnicy Pomorskiej.

| Rodzaj zawodów jednostek | Data zawodów | Miejsce zawodów | Wynik | Nazwisko i imię zwycięzcy | Gniazdo | Uwagi |
|---|---|---|---|---|---|---|
| Biegi: 100 metr. | 26. VI. 21 r. | Wąbrzeźno | 11,4 sek. | Stogowski Józef | Toruń | Zlot okr. IV. |
| 1500 „ | 2. X. 21 r. | Toruń | 5 min. 4,3 „ | Pisarski | Bydgoszcz | Igrz. Sport. |
| rozstaw. 1600 „ | „ | „ | 4 „ 14 „ | Gniazdo | Toruń | „ 200,200,400,800 |
| „ 5×100 „ | 3. VIII. 20 r. | „ | 1 „ 48 „ | „ | „ | I Zlot dzieln. |
| trwały 4500 „ | 21. VII. 21 r. | Tuchola | 17 „ 25 „ | Pacer Stanisław | Tuchola | Maratoński |
| Skoki: w wyż | 2. X. 21 r. | Toruń | 1,60 m | Stogowski Józef<br>Armański Teodor | Toruń<br>Kościerzyna | Igrz. Sport. |
| „ w dal | „ | „ | 5,74 „ | Armański Teodor | „ | „ |
| o tyczce w wyż | „ | „ | 2,65 „ | „ | „ | „ |
| trójskok | 3. VII. 20 r. | „ | 10,69 „ | Malczewski Stefan | Bydgoszcz | I Zlot dzieln. |
| Rzuty: oszczepem | 2. X. 21 r. | „ | 46,34 „ | Armański Teodor | Kościerzyna | Igrz. Sport. |
| „ dyskiem | 3. VII. 20 r. | „ | 35,75 „ | Baran Józef | Toruń | I Zlot dzieln. |
| „ granatem | 2. X. 21 r. | „ | 52,00 „ | Armański Teodor | Kościerzyna | Igrz. Sport. |
| Pchnięcie: kulą $7^1/_4$ kg. | 3. VII. 20 r. | „ | 9,93 „ | Baran Józef | Toruń | I Zlot dzieln. |
| „ kamieniem 15 „ | „ | „ | 7,42 „ | „ | „ | „ |
| Przyrządy: prężnik | „ | „ | 9 pkt. | Grzywaczewski Franciszek | Chełmno | „ |
| „ poręcze | „ | „ | 9 „ | Hoffman Aleks | „ | „ |
| „ koń | „ | „ | $9^3/_4$ „ | Dostatni Piotr | Grudziądz | „ |
| Wspinanie po linie | 26. VI. 21 r. | Wąbrzeźno | 7,6 sek. | Sadzikowski Bartłomiej | Wąbrzeźno | Zlot okr. IV. |
| Przejście przez parkan | „ | „ | 105,8 „ | Gniazdo | „ | „ |
| Zawody pływackie | 24. VII. 21 r. | Grudziądz | I. nagroda | Dansberg Artur | Chojnice | Skok do wody |
| „ w piłkę nożną | 17. VII. 21 r. | Toruń | mistrzostw. | Gniazdo | Toruń | na Pomorzu |

To com przedstawił, oznacza wstępną pracę naszych działań rozpoczętych wśród trudnych warunków powojennych. Czekają nas szalone wysiłki, które pokonać musimy chcąc sprostać naszym zadaniom. Praca nasza musi być coraz intensywniejsza i obfitsza w owoce.

Znak nasz sokoli, który już nie jest więcej tym ptakiem ściganym na każdym kroku przez władze, lecz po czasie udręki i swej pracy pełnej poświęcenia doznał tego szczęścia, że oddycha pełnią życia swobodnego i wolności politycznej musi rozrość w siłę, która ma być jednym z filarów naszej ojczyzny.

Czołem!

Bol. Makowski, ppor.
Naczelnik Dzielnicy Pomorskiej.

# Dzień Sokoli w Grudziądzu.

Za staraniem ruchliwego jak niemniej dzielnego przewodnictwa okręgu III. odbył się w niedzielę dnia 23 kwietnia dzień Sokoli tj. odbyły się trzy zebrania w Bazarze w następującym porządku:

Rano o godzinie 10-tej odbyło się wielkie zebranie okręgowe, które obesłały następujące gniazda: Grudziądz, Chełmno, Świecie, Łasin, Mniszek, Opalenie, Nowe i Gniew. Nie były zastąpione: Lisewo, Jeżewo, Gruczno i Jabłonowo, nad czem szczerze ubolewać trzeba.

Zebranie zagaił I. wiceprezes okręgu druh Wł. Samoliński, krótkiem przemówieniem i powitaniem władz sądowych w osobie dyrektora sądu druha Zyborskiego i władz miejskich w osobie prezesa Rady

Miejskiej, druha mecenasa Szychowskiego, magistrat reprezentował druh Baranowski.

I. wiceprezesa Związku Sokołów druha Biegę z Warszawy powitano burzliwymi oklaskami.

Następnie wygłosił druh Biega wykład o potrzebie organizacji Sokolej i wykazał, że Sokół dziś tak samo potrzebny jest jak dawniej a nawet dla państwa jest konieczny. Pielęgnowanie idei, zasad sokolich jest koniecznością, dla tego wszyscy, komu dobro Ojczyzny leży na sercu, skupić winni się w Sokole i krzewić zamiłowanie do pielęgnowania racjonalnej gimnastyki.

W dyskusji przemawiali druhowie: Maciejewski, Poszwiński, Dostatni oraz referent druh Biega.

Po wyczerpaniu obrad zamknął to pierwsze zebranie druh prezes, zachęcając do licznego udziału naszej drużyny w wiecu sokolim, który odbył się o godz. 2-giej w tym samym lokalu.

O godz. 2-giej zagaja wiec sokoli prezes druh Samoliński, protokół pisał sekretarz, druh Wacław Gańcza. Pierwszy referat o miłości Ojczyzny wygłosił druh sędzia Rudolf Radłowski z Gniewu (prezes gniazda tegoż II. wiceprezes okręgu III).

Drugi wykład bardzo interesujący wygłosił druh Biega. Wykazał mówca, że inteligencja powinna czas znaleźć na pracę w Sokole. Mówca oświetlił stosunek nasz do innych organizacyj, czy to do innych Towarzystw czy Związków sportowych czy do Harcerstwa. Szczegółowo omówił mówca potrzebę organizacji sokolej w sprawie obrony państwa i granic naszych, wykazał jak inne narody się organizują np. Czechy, Francja a już szczególnie Niemcy. My tembardziej jednoczyć się winniśmy, bo mamy agresywnych sąsiadów tak na wschodzie jak i niemniej na zachodzie.

Potwierdził wywody mówca druh Kapała z Essen-Delwig, który wykazał, jak to Niemcy dziś uciskają Sokolstwo na obczyźnie. Sokoła w Delwig napadła banda niemiecka, zdemolowała obrazy i cały majątek sokoli i tym zmuszono do rozwiązania Sokoła. Tak robią Niemcy z Polakami, a w Polsce pozwala się bezkarnie na propagowanie idei niemieckiej i uprawianie antypańswowej polityki.

Następnie druh red. Palędzki przemówił z werwą, wskazując na nieznośne stosunki na Górnym Śląsku na mordy i napady na rodaków naszych; szczegółowo omówił mówca świeży mord na Dr. Styczyńskim i stawia rezolucję, aby Rząd nasz ujął się za naszymi rodakami. Zebrani jednogłośnie przyjęli tę rezolucję, wykazując, że sprawą górnośląską Sokół się szczerze interesuje i że braci Górnoślązaków zawsze szczerze popierać będzie. Przemówienie druha Palędzkiego wywołało zapał niekłamany, to też potwierdził wywody przedmówcy rodak z Górnego Śląska, druh Nowak, prezes Sokoła z Opalenia i gorąco zachęcał do organizowania się w Sokole.

Po wyczerpujących informacjach, danych przez druha Biegę, zamknął to ważne zebranie druh przewodniczący hasłem Czołem. Zachęcając drużynę, by agitowała, by propagowała ideę Sokolą. Na ten apel kilkunastu rodaków wstąpiło do Sokoła.

Następnie odbyło się trzecie zebranie i to poświęcone tworzeniu oddziałów już to piłki nożnej, lekkiej atletyki i innych. Referat wygłosił druh Dostatni, omawiając regulamin dla tychże oddziałów. Wyczerpująco omówił druh Biega i tę sprawę, załatwi ją w pełni główny Zarząd Związkowy. Prezes okręgu dodaje, że regulamin ten prześle wszystkim gniazdom okręgu, by był jednolity i następnie prześle go się do Związku.

Na tem obrady się wyczerpały i prezes płomiennem przemówieniem zamknął obrady, prosząc, by gniazda odpowiadały na listy i pisma okręgowe.

Czołem! Sokół.

**Kroniczka sportowa.**

Niezwykłem zainteresowaniem cieszył się bieg okrężny „Kurjera Poznańskiego“, odbyty w pierwsze święto Wielkiejnocy ulicami miasta na przestrzeni 4 kilometrów. Zawodników zgłosiło się 97, w tej liczbie 2 5sokołów z Poznania śródm., Wildy, Śródki i Jeżyc. Niestety nie mógł wziąć udziału w biegu druh Buczek (Śródka), który w roku ubiegłym przybył do mety jako trzeci, z powodu choroby.

Wynik biegu przedstawia się następująco: 1) kapitan Baran (Pogoń-Lwów) 12 min. 50.8 sek.; 2) Ziffer (Korona-Warszawa) 60 metrów za pierwszym; 3) Jan Woltersdorf (60 p. u. Ostrów); 4) E. Kosicki (60 p. p. Ostrów); 5) kapitan M. Kurleto (Gł. Szkoła Wojsk. gimn. i sportów, Poznań); 6. Stróżyk (Unja-Poznań).

Z kolei przybyli do mety następujący zawodnicy: 7) Chałupka (Sokół-Jeżyce), 8) Abel (Sturm-Łódź), 9) Przytylski (Vis-Poznań), 10) Rakowski (Vis-Poznań), 11) Anders (Unja-Poznań), 12) Przech (So-

## Działalność okręgów Dzielnicy Pomorskiej.

| L. p. | Wyszczególnienie | Okręg I | Okręg II | Okręg III | Okręg IV | Okręg V |
|---|---|---|---|---|---|---|
| | Nazwisko, imię i adres naczelnika | Garjantesiewicz Franciszek Gdańsk, Ketterhagergasse 6 | Skórzewski Ignacy Laskowice dworzec | Maciejewski Julj. Grudziądz dom karny | Piotrowicz Stan. Podgórz-Okólna | Malczewski Stef. Nakło Dąbrowskiego 239a |
| | Ilość i miejsce odbytych zebrań wychowania cielesnego | 4 zebr. w Tczewie | 6 zebr. w Tucholi Czersku i Chojnicach | ? | 3 zebr. w Wąbrzeźnie | 6 zebrań w Bydgoszczy |
| | Ilość i miejsce odbytych kursów gimnastycznych | — | — | 1 kurs 2 dniowy w Grudziądzu | 1 kurs jednodn. w Wąbrzeźnie | 2 kursa w Bydgoszczy |
| 4. | Ilość wycieczek | 1 wycieczka do Starogardu | 1 wycieczka do Tucholi | ? | — | 1 wycieczka z udziałem 300 druhów |
| 5. | Data i miejsce zlotów | 26. VI. w Starogardzie | 29. VI. w Chojnicach | 18. i 19. VI. w Grudziądzu | 26. VI. w Wąbrzeźnie | 3. VII. w Bydgoszczy |

kół-Jeżyce), 13) Eysmondt (Warszawianka-Warszawa), 14) Stróżyk Leon (Sokół-Śródmieście), 15) Szeffler (Unjon-Łódź), 16) Klimczak (Unja-Poznań), 17) Paetz (Sokół-Jeżyce), 18) Gering (Sturm-Łódź), 19) Gwojkowski (Polonja-Poznań), 20) Rodzerink (60 p. p.), 21) Rostkowski (Warszawianka), 22) Świda (Sokół-Jeżyce), 23) Mager (Pogoń-Poznań), 24) Ziebart (Sokół-Jeżyce), 25) Andrzejewski (Sokół-Jeżyce), 26) Wyrzykiewicz (Zorza-Poznań), 27) Dembiński (60 p. p.), 28) Nożyński (Unja-Poznań), 29) Tryniak (Unja-Poznań), 30) Wargin (Naprzód-Poznań). Dalszych nie notowano.

Nas interesują naturalnie przedewszystkiem miejsca, zdobyte przez druhów naszych. W pierwszej szóstce, która zyskała nagrody, nie ma z nas ani jednego. Dalej widzimy ich siedmiu z dh. Chałupką na czele. I z takiego wyniku musimy być zadowoleni, zważywszy zwłaszcza warunki, w jakich Sokolstwo się znajduje. Nie mamy przecież boiska, na którem moglibyśmy uprawiać training! Mamy nadzieję, że w roku przeszłym, gdy na własnej bieżni druhom naszym zostanie trenowanie się umożliwione, Sokół nasz zajmie pokaźniejsze miejsce wśród zwycięzców.

Poza wymienionymi brali udział w biegu następujący dalsi druhowie: W. Becker, J. Szwencer, Stef. Hyży, K. Kusztelski, Edw. Szpot, Fr. Gensler, Fr. Gajewski (Śródka), Kaz. Dubert, M. Śmigielski, Wł. Marchewka, J. Kubiak (Jeżyce), W. Preis, L. Tomczak, Fr. Zawol (Wilda), St. Zaborowski, Br. Pawłowski, M. Sobiecki, Wł. Konieczny; wreszcie druh Stefan Adamczak.

Zaznaczamy, że starać się będziemy o to, by w przyszłym roku znalazła się osobna nagroda od naszej Dzielnicy sokolej dla druha-sokoła, który wśród sokołów przybędzie pierwszym do mety.

(W następnym numerze podamy podobiznę drużyny sokolej, która brała w biegu udział.)

## Zestawienie Kasowe za rok 1921.

### Związku Sokołów Dzielnicy Wielkopolskiej.

(Z powodu przepełnienia numeru zeszłego, podajemy je dopiero w numerze bieżącym.)

| | | Dochód marek | Rozchód marek |
|---|---|---|---|
| 1. | Pozostałości z roku 1920 . . | 12.920 | |
| 2. | Dep. Wyznań Rel. i Oświaty Publ. . . . . . . . . . . . . | 1.229.000 | |
| | Stanisław Średnicki, Wągrowiec (10 milj.) . . . . | 10.000 | |
| | Sokół „Hamburg" zlikwidowany | 12 | |
| | Stanisław Lipkowski, Łódź . | 6.500 | |
| | Włókno, Tow. Akc. w Poznaniu | 40.000 | |
| | śp. Langa z Poznania, zapis spadk. . . . . . . . . | 668 | |
| | Bławat Polski Tow. Akc. w Poznaniu . . . . . . . . . . | 100.000 | |
| | Procenty od depozytów . . | 7.327 | |
| 3. | Wstępne od nowych gniazd . | 746 | 690 |
| 4. | Składki do Związku i Dzielnicy I. półrocze 1921. . . . . | 23.688 | 31.725 |
| | II. „ 1921. . . . . . | 26.159 | |
| 5. | Administracja, utrzym. biura i portorja . . . . . . . . . | | 70.268 |
| | Gwoździe pamiątkowe . . . | | 1.525 |
| | Subwencje na agitację . . . | | 14.000 |
| | Podróże agitacyjne i administracyjne . . . . . . . . | | 11.275 |
| 6. | Podróże techniczne . . . . | | 15.692 |
| | Kurs przodowników 2/5. II. 21. | | 4.060 |
| | „ „ 28. VIII. do 11. IX. 21. . . . . . . | 5.799 | 112.732 |
| 7. | Zapomogi na zlot w Warszawie | 2.340 | 294.571 |
| | Aprowizacja „ „ | 34.430 | 81.500 |
| | Apteka „ „ | | 2.856 |
| | Legitimacje zlotowe . . . | 47.530 | 39.480 |
| 8. | Stroje ćwiczebne i umundurowanie . . . . . . . . . . . | 1.171.071 | 1.824.777 |
| | Zaliczki na nowe sukno mund. | 440.000 | 100.000 |
| 9. | Wykłady . . . . . . . . . | 1.612.000 | 1.612.000 |
| 10. | Fundusz im. B. Chrzanowskiego | 5.998 | 6.000 |
| | Pomnik śp. Ks. Zakrzewskiego | 636 | 8.245 |
| | Fundusz „Flota Polska" . . | 71.151 | |
| 11. | Wkłady na wydawnictwa . | | 209.052 |
| 12. | Pozostałości na rok 1922 . | | 522.449 |
| | | 5.008.891 | 5.008.891 |

Poznań, dnia 1. stycznia 1922.

podp. W. Okoniewski, skarbnik Dzielnicowy.

## Zestawienie Rachunków Wydawnictw w roku 1922.

### Związku Sokołów Dzielnicy Wielkopolskiej.

| | Dochód marek | Rozchód marek |
|---|---|---|
| Pozostałości z roku 1920 . . . | 1.259 | |
| „Sokół" I. kwartał 1921 . . . . | 13.113 | 22.170 |
| „ II. „ „ . . . . | 21.787 | 36.460 |
| „ III. „ „ . . . . | 56.452 | 86.038 |
| „ VI. „ „ . . . . | 61.469 | 97.500 |
| Cyrkularze i ogłoszenia w „Sokole" | | 2.000 |
| Broszurka „Sokół jako czynnik państwotwórczy" . . . . . . | | 5.000 |
| Podróże w sprawie „Sokoła", portorja zwrócone . . . . . . . . | 859 | 350 |
| Karty legitymacyjne . . . . . . | 15.845 | 15.000 |
| „ „ dla młodzieży | 3.360 | 15.000 |
| „Musztra formalna" . . . . . . | 6.510 | 5.000 |
| Pocztówki zlotowe . . . . . . | 39.433 | 24.291 |
| Dyplomy . . . . . . . . . . | 2.450 | 14.500 |
| Fotografje kursistów . . . . . . | | 31.500 |
| „Wskazówki dla przodowników" . | 13.840 | 50.000 |
| „Ćwiczenia i zawody" na zlot 1922 | 54.325 | 110.000 |
| Różne dawniejsze nakłady . . . | 11.340 | |
| Wykłady dla gniazd . . . . . . | 574 | 574 |
| Abonament na „Przegląd Gimnast." | 3.355 | |
| „ na „Wychow. Fizyczne" | 360 | |
| Niedobór pokryty z kasy głównej | 209.052 | |
| | 515.385 | 515.385 |

### Rachunek „funduszu żelaznego".

1. I. 1921. Depozyt. Bank Przemysłowców Nr. 30861 . . . . . . . . . . . . . . . M. 12.734,35
Procent za rok 1921 . . . . . . . . . M. 462,75

1. I. 1922. stan funduszu . . . . . . . . M. 13.197,10

Poznań, dnia 1. stycznia 1922.

podp. W. Okoniewski, skarbnik Dzielnicy.

# Działalność gniazd Dzielnicy Pomorskiej.

| Liczba porządkowa | Gniazdo | Okręg | Udział ćwiczących na zl. okręg. Sokołów | Sokolic | Mł. męskiej | Mł. żeńskiej | na zl. związk. Sokołów | Sokolic | Mł. męskiej | Mł. żeńskiej | ilość odbytych zebrań grona przodow. | lekcji gimn. tygodn. | wycieczek | kilometrów | występ. gimn. |
|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|
| 1 | Gdańsk . . | I | 20 | — | 17 | 13 | 14 | — | 20 | 12 | 4 | 3 | 1 | 32 | 7 |
| 2 | Jaroszewy . | ,, | 3 | — | 5 | — | — | — | — | — | 6 | 3 | 3 | 50 | 4 |
| 3 | Kościerzyna | ,, | 26 | — | — | — | — | — | — | — | 2 | 3 | 3 | 10 | 5 |
| 4 | Sopoty . . . | ,, | 2 | — | — | — | 4 | — | — | — | 2 | 1 | — | — | 1 |
| 5 | Tczew . . . | ,, | 14 | 12 | 9 | — | 5 | 5 | 2 | 2 | 12 | 4 | 6 | 70 | 8 |
| 6 | Starogard . | ,, | 9 | 20 | 17 | — | 11 | 6 | 3 | 7 | 24 | 4 | 8 | 255 | 4 |
| 7 | Chojnica . | II | 10 | 2 | 12 | — | 3 | — | — | — | ? | ? | ? | ? | ? |
| 8 | Czerk . . . | ,, | 14 | 12 | — | — | 3 | — | — | — | 1 | 2 | 8 | 100 | 3 |
| 9 | Czyszkowy . | ,, | 11 | — | — | — | — | — | — | — | 6 | 2 | 2 | 45 | 1 |
| 10 | Tuchola . . | ,, | 18 | 13 | — | — | 25 | 13 | — | — | 5 | 3 | 1 | 34 | 4 |
| 11 | Brusy . . . | ,, | 18 | — | — | — | 5 | — | — | — | 5 | 2 | 2 | 72 | 5 |
| 12 | Śliwice . . | ,, | 8 | — | — | — | 5 | — | — | — | 2 | 2 | 1 | 25 | 1 |
| 13 | Łęg . . . . | ,, | 8 | — | — | — | — | — | — | — | ? | ? | ? | ? | ? |
| 14 | Sępólno . . | ,, | 1 | — | — | — | — | — | — | — | — | 2 | 3 | 105 | — |
| 15 | Zalesie . . . | ,, | 1 | — | — | — | — | — | — | — | 1 | 2 | — | — | — |
| 16 | Grudziądz | III | 30 | 18 | 49 | — | 20 | 16 | 30 | — | 8 | 4 | 3 | 57 | 5 |
| 17 | Chełmno . . | ,, | 28 | 11 | 31 | — | 13 | 4 | — | — | ? | ? | ? | ? | ? |
| 18 | Gniew . . . | ,, | 1 | 7 | 7 | — | 2 | 1 | — | — | — | 2 | 2 | 20 | 4 |
| 19 | Gruczno . . | ,, | 13 | — | — | — | 3 | — | — | — | — | ? | ? | ? | ? |
| 20 | Jablonowo . | ,, | — | — | 16 | — | 7 | 19 | — | — | 6 | 2 | 4 | 20 | 4 |
| 21 | Świecie . . | ,, | 14 | — | — | — | 12 | 3 | — | — | 2 | 3 | 5 | 86 | 6 |
| 22 | Łasin . . . | ,, | — | — | — | — | 11 | — | — | — | 2 | 1 | — | — | 2 |
| 23 | Jeżewo . . | ,, | — | — | — | — | — | — | — | — | 3 | 1 | 3 | 26 | 2 |
| 24 | Toruń . . . | IV | 38 | 20 | 50 | 13 | 33 | 17 | 55 | 14 | 12 | 4 | 5 | 60 | 5 |
| 25 | Chełmża . . | ,, | 35 | 18 | — | — | — | — | — | — | — | — | 3 | 24 | — |
| 26 | Golub . . . | ,, | 18 | 20 | — | — | — | — | — | — | — | 1 | 5 | 26 | — |
| 27 | Lubawa . | ,, | 5 | — | — | — | 4 | — | — | — | — | 2 | — | — | — |
| 28 | Kr. Nowawieś | ,, | 18 | — | — | — | — | — | — | — | — | 1 | 1 | 5 | — |
| 29 | Podgórz . . | ,, | 8 | 9 | 8 | — | 12 | 8 | 10 | — | 5 | 2 | 2 | 12 | 4 |
| 30 | Kowalewo . | ,, | 24 | 20 | — | — | 4 | — | — | — | — | 2 | 2 | 12 | — |
| 31 | Wąbrzeźno . | ,, | 35 | 20 | — | — | 10 | 3 | — | — | 4 | 2 | 6 | 120 | 1 |
| 32 | Nowemiasto | ,, | 3 | 20 | — | — | — | — | — | — | — | ! | 2 | 30 | — |
| 33 | Lidzbark . . | ,, | 16 | — | — | — | — | — | — | — | — | 2 | 1 | 12 | — |
| 34 | Bydgoszcz . | V | 34 | 18 | 69 | — | 46 | 17 | 6 | — | 11 | 2 | 7 | 174 | 5 |
| 35 | Jachcice . . | ,, | 14 | 10 | — | — | 12 | 6 | — | — | 6 | 4 | 1 | 20 | 3 |
| 36 | Szwadarowo | ,, | 27 | 22 | 15 | — | 3 | 2 | — | — | 6 | 2 | 5 | 94 | 4 |
| 37 | Koronowo . | ,, | 12 | 17 | — | — | 1 | 1 | — | — | 6 | 2 | 3 | 20 | 5 |
| 38 | Szubin . . . | ,, | 14 | 14 | — | — | 4 | 1 | — | — | 3 | 2 | 6 | 50 | 5 |
| 39 | Nakło . . . | ,, | — | 9 | — | — | 1 | 1 | — | — | 3 | 2 | 2 | 35 | 1 |
| 40 | Mrocza . . | ,, | 6 | 11 | — | — | 1 | 4 | — | — | 2 | 2 | 1 | 22 | 1 |
| 41 | Solec | ,, | 16 | 14 | — | — | — | — | — | — | — | 4 | 1 | 22 | 3 |
| 42 | Łabiszyn . . | ,, | 14 | — | — | — | — | — | — | — | — | — | — | — | — |
| 43 | Osiek . . . | ,, | — | — | — | — | — | — | — | — | 7 | 1 | 1 | 38 | — |
| 44 | Łobżenica . | ,, | — | — | — | — | — | — | — | — | — | 1 | — | — | 1 |

## Spis uczestników kursu dzielnicowego w Poznaniu.

| | | | |
|---|---|---|---|
| Witalis Cichy | Gn. Poznań-Śródka | Okr. Pozn. | |
| Stanisł. Maćkowiak | ,, Środa | ,, | ,, |
| Jakób Olekszy | ,, Poznań-Wilda | ,, | ,, |
| Stanisł. Malinowski | ,, Buk | ,, | ,, |
| Andrzej Anioła | ,, Starołęka | ,, | ,, |
| Antoni Stachowski | ,, Sołacz Winiary | ,, | ,, |
| Władysław Genzler | ,, Poznań-Śródka | ,, | ,, |
| Stanisław Pielak | ,, Targowa-Górka | ,, | ,, |
| Władysław Folga | ,, Puszczykowo | ,, | ,, |
| Franciszek Ratajczak | ,, ,, | ,, | ,, |
| Zygmunt Waszak | ,, ,, | ,, | ,, |
| Ludwik Czaprocki | ,, Poznań-Śródka | ,, | ,, |
| Michał Pęczyński | ,, Swarzędz | ,, | ,, |
| Leon Domeracki | ,, Poznań-Wilda | ,, | ,, |
| Antoni Frydrych | ,, Poznań-Jeżyce | ,, | ,, |
| Czesław Klaczyński | ,, Śrem | ,, | ,, |
| Franciszek Unrich | ,, Główna | ,, | ,, |
| Stanisł. Zaborowski | ,, Poznań-Śródm. | ,, | ,, |
| Stanisł. Szurkowski | ,, Leszno | ,, | leszcz. |
| Jan Siąkowski | ,, Kościan | ,, | ,, |
| Franciszek Fabich | ,, Rozdrażew | ,, | ,, |
| Endmund Derda | ,, Kościan | ,, | ,, |
| Leon Nędzewicz | ,, Krzywiń | ,, | ,, |
| Antoni Rataj | ,, Włoszakowice | ,, | ,, |
| Bronisław Nawrot | ,, Rawicz | ,, | ,, |
| Stan. Drzewiecki | ,, Gościeszyn | ,, | ,, |
| Stan. Karpiewski | ,, Dębsko | ,, | ,, |
| Zygmunt Ławniczak | ,, Wielichowo | ,, | ,, |
| Juljan Szymanowski | ,, Polskie Wilkowo | ,, | ,, |
| Jan Stróżyk | ,, Rawicz | ,, | ,, |
| Wawrzyn Kałka | ,, ,, | ,, | ,, |
| Wawrzyn Florek | ,, Obrzycko | ,, | wroniecki |
| Franciszek Nowak | ,, Drawsko | ,, | ,, |
| Fr. Janiszewski | ,, Pniewy | ,, | ,, |
| Jan Kapłan | ,, Wronki | ,, | ,, |
| L. Wojciechowski | ,, Gniezno | ,, | Gniezno |
| Stanisław Muth | ,, Pobiedziska | ,, | ,, |
| Fr. Wojciechowski | ,, Orzechowo | ,, | ,, |
| Cz. Jędrzejczak | ,, Strzałkowo | ,, | ,, |
| Ign. Sommerfeld | ,, Trzemeszno | ,, | ,, |
| Juljan Bachiński | ,, Barcin | ,, | Inowrocław |
| Kazimierz Nowak | ,, Żnin | ,, | ,, |
| Edmund Matelski | ,, Wągrówiec | ,, | Wągrówiec |
| Jan Świtała | ,, Lubasz | ,, | ,, |
| K. Łuczkiewicz | ,, Krotoszyn | ,, | Ostrów |
| Edm. Stawinoga | ,, Ostrzeszów | ,, | ,, |

Nakładem Dzielnic Pomorskiej i Wielkopolskiej Związku Sokołów. — Redaktor Tadeusz Powidzki w Poznaniu.
Czcionkami Drukarni Polskiej T. A. w Poznaniu.